СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 104. Джерзи Ситі, Н. Дж., субота, 6 травня 1933. VOL. XLI. No. 104. Jersey City, N. J., Saturday, May 6, 1933. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ ДОМАГАЄТЬСЯ ВИЩИХ ПЛАТЕНЬ ДЛЯ РОБІТНИКІВ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт заявив представникам промислу, згромадженим на бенкеті „Чембер оф Комерс оф ди Юнайтед Стейтс", що тепер не час зменшати заробітні платні, а навпаки, тепер треба їх підносити. Життєві кошти, говорив президент, будуть підноситись, а тимсамим мусять піднестися заробітки.

Промова президента була коротка, але жива, повна оптимізму. Кажуть, що зажурені промисловці приняли її з надзвичайним ентузіязмом. Лідери промислу тішаться, що знайшли дійсного лідера, котрий береться вивести їх з кризи. Президент взивав промисловців до кооперації, залишення невідповідної конкуренційної боротьби і надпродукції.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВЕЛИКИЙ ФАРМЕРСЬКИЙ СТРАЙК.

ДЕ МОЙН (Айова). — На зборах 1,500 фармерських делеґатів, котрі заявили, що представляють 1,500,000 фармерів, рішено розпочати з днем 13 травня фармерський страйк. Кажуть, що цей страйк відіб'ється головно на таких великих осередках як Ню Йорк і Шікаґо. Міста ті можуть бути позбавлені довозу молока. Страйк обійме ріжні хліборобські продукти, як молоко, яйця і ярину. Обійматиме він такі стейти: Мінесота, Висконсін, Айова, Ілиной, Мізурі, Оклагома, Савт Дакота, Норт Дакота, Небраска, Огайо, Тексас, Кензас, Ню Йорк, Колорадо, Індіяна, Монтана, Мериленд і Делавар.

Фармери домагаються за свої товари таких цін, які покривалиб кошти продукції та приносилиб ще якийсь зиск. Вони хочуть, щоби це було затверджене фармерським допомоговим законом, який ухвалюють в конґресі.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДКРИЄ ВИСТАВУ В ШІКАҐО.

ВАШИНҐТОН. — Тому, що президент Рузвелт занятий 1 червня, відбудеться формальне відкриття Світової Вистави в Шікаґо 27 травня. В тім дні президент виголосить при відкриттю вистави святочну промову.

СИРОТИ — ГЕРОЇ.

ПАСЕЙК (Ню Джерзи).—Шість хлопців-сиріт, котрі здержали поїзд і відвернули залізничу катастрофу, стали героями. По всіх ґазетах цілої Америки поміщено їх фотографії. В місті завязався вже комітет, щоби зібрати для сиріт нагороду, а навіть думають про те, щоби дістати фонди на їх науку в каледжах.

БУНТ У КАТОЛИЦЬКІЙ ПАРОХІЇ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Парохіяни католицького костела „Авр Лейді оф Ґуд Кавнсел" облягають свій парохіяльний дім і не впускають до нього нового священика.

Домагаються, щоб осталися надалі монахи Авґустини, а кардинал Доґерті зарядив інакше.

Парохія складається головно з Італійців. Вони вислали до папи телеґраму, в якій просять задержати монахів і привернути спокій.

Поліція має доволі клопоту, бо були хвилі, коли коло церкви було яких 5,000 парохіян. Вже думали розгоняти їх слізними бомбами, бо збунтовані не допустили відбувати в церкви похоронні обряди.

НОВІ РАДІОВІ ФИЛІ.

НЮ ЙОРК. — Впали на слід нових загадочних радіових филь, котрі походять з осередка зір, названих Молочною Дорогою.

ШУКАЮТЬ СХОПЛЕНОЇ ДИТИНИ.

ГАРВІЧПОРТ (Месечусетс). — Місіс Мек Мет, мати схопленої 10-літньої дівчини, Марґарет Мек Мет, оголошує в ґазетах, що дитина любить мясо, молоко, ярину й овочі, дістає завороту голови, коли їде автомобілем, і радить давати їй у такім випадку ґуму до жування. А дитині дорадже бути доброю і повинуватися тому, що її приказують.

З ріжних сторін звертаються до ґенґстерів з проханням, щоби пішли на переговори в справі віддання дитини.

ПРЕЗИДЕНТ ГОВОРИТИМЕ В НЕДІЛЮ ЧЕРЕЗ РАДІО.

ВАШИНҐТОН. — Оголошують, що президент Рузвелт говоритиме через радіо в неділю, в годині 9.45 вечером, і порушить у своїй бесіді дуже важні справи.

ВОЗЬМУТЬСЯ ДО БАГАТИРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Урядово заповідають, що не будуть турбувати людей, котрі мають трохи захованого золота. Зате роблять доходження щодо тих, котрі повитягали сотки тисяч, а то й міліони долярів у золоті, або в золотих бондах. Хочуть навіть проголосити публично імена тих осіб. Але в першу чергу хочуть дістати точні інформації, щоби мати певність, хто що посідає.

В останнім тижні звернено банкам ще $39,232,000 у золоті. На людях є ще коло 700 міліонів долярів у золоті і в золотих банкнотах.

САМОГУБСТВО УЧНЯ В ҐІМНАЗІЇ.

В V. ґімназії при вул. Кушевича у Львові пострілився смертельно учень VI. кляси, Зенон Ол. Жачкевич, син управителя народної школи в Підбірцях біля Львова. Причина: лиха нота з трох предметів. Ратункова стація забрала Жачкевича до шпиталю.

НЕВДАЛИЙ ВЛОМ ДО КООПЕРАТИВИ.

До філії кооперативи „Зґода" в Калущі, що впала за неції рік жертвою 5-кратного вломи, пробували вломитися шестий раз в ночі з 28. на 29. березня ц. р. Цим разом похоззувалася їм нога, а радше їхньому провідникови, славнозвісному Борді, що має на сумлінні неодин влом. Тому, що поліція, без огляду на стільки вломів, не впала на слід винуватців, члени кооперативи, доведені до розпуки частими вломами, що грозили цілковитою руїною кооперативі й її двом філіям, взялися до самооборони й стерегли по черзі кооперативу. Їхнє самопожертвування увінчалось успіхом, бо злодійно провідника цілої шайки, згаданого Борду, якого в додатку підчас утечі болючо потурбовано, так, що мусіли його відвезти до шпиталю.

ІЗ ЖИТТЄВОГО ШУМОВИННЯ.

Крівава драма розігралася в Подільському готелі при вул. Городецькій у Львові. В ночі прийшов там молодий чоловік в товаристві жінки і записав себе як Ян Мадей з Катовиць, подаючи свою товаришку за жінку. Над раном жінка вибігла з готелю тільки в сорочці і ціла покровавлена, кликала: ратуйте! Була тяжко поранена на тілі. Поліція добулася до кімнати, де лежав Мадей з підрізаним горлом. У руках держав ще бритву. Його перевезли в безнадійному стані до шпиталю, а товаришкою, що була звичайною вуличницею, занялося ратункове поготівля.

ВКРАЛИ 3.000 КҐ. ЦУКРУ.

Незвичайно смілої крадежі доконано в Рабках, пов. Ґарволін, у тамошній цукроварні. Під магазин фабрики заїхав у ночі вантажний самохід, на який невикриті покищо злодії завантажили 3 тисячі кг. цукру й відїхали в напрямі Варшави. Крадіж замічено щойно на другий день.

ПАЧКАРСТВО НА ВЕЛИКУ СКАЛЮ.

Монтреальська поліція впала на слід величезного пачкарства, на якім скарб Канади втратив $500,000. У звязку з тим пачкарством арештувала поліція Ґаррі Дейвіса.

Дейвісови закидають, що він у спілці з Пінкасом Брехером і Джеком Поляккевичем підкупили канадійську цлову службу і перекрали через канадійську територію до Злучених Держав кокаїни, морфіни, героїни й опію вартости $1,000,000. Цех медикаментів перекрали через границю Канади стільки, що ними можна успати цілий Ню Йорк.

Джек Поляккевич тепер саме сидить у тюрмі в Парижі і Канада зажадає його видачі для покарання.

ШКОЛА ЖЕБРАКІВ.

Перед 50-ма роками на вулицях Лондону появились були афіші, яких зміст є сьогодня актуальний. Саме в звязку з сьогоднішньою економічною нуждою нагадують цю подію англійські часописи:

„Кождий навчиться жебрати в 6 лекціях! Професор Лазар Роні повідомляє всіх, що саме оснував першу теоретичну й практичну академію жебрання. Кожний, навіть пересічний інтеліґент, могтиме по шістьох лекціях жити без турбот і журб на кошті інших. Умовини дуже легкі. Рівночасно академія прийме діти, які можуть вдавати калік без шкоди для їх здоровля. Професор Роні має право видавати свідоцтва й дипломи, а крім цього випозичає пси для сліпих, милиці для калік, ріжні перевязки, словом, усе, що викликує співчуття і милосердя. Висилка на провінцію за оплаченням порта".

24 МУЖІ І 400 НАРЕЧЕНИХ.

Жанета Раппе була дочкою багатого паризького купця. Небуденна її краса промостила їй легкий доступ до усіх мужеських серць. Це роззухвалило гарну Жанетку і вона вирішила практично вихіснувати свою вроду. Між своїми любчиками підшукувала завжди найбагатшого, а що не хотіла бути довго нареченою, наставала — і задурений хлопчисько женився.

Свою карієру розпочала Жанета Раппе від того, що їздила завжди по модних купелях і заїздила до найелеґантніших гостинниць. Там знайомилася з чужинцями і була настільки зручна, що вже після двох-трох тижнів ставала дружиною американського „короля ґуми" чи нафти.

За кілька років такого життя переїхала Жанета всі відомі купелеві місця світа та побувала майже в усіх столицях Европи й Америки. Кожному свойому мужеви зуміла вмовити, що лікарі поручили їй відбути малу подорож, з якої, як можна заздалегідь догадатися, ніколи вже більше не поверталась. Один з низки її мужів був такий богатий, що заплатив їй подорож довкола світа. На час тієї подорожі припадає саме найбільша авантурничість тієї ексцентричної жінки. За два роки встигла „дівчина" вийти 14 разів замуж і біля 150 разів заручитись. Але, як каже стара пословиця, „так довго збанок носить воду, аж поки вухо не урветься". Так було і з Жанетою. Один з її бувших мужів, богатий Американець, затужив за нею і вибрався в подорож по світі, шукати втраченого скарбу. Підчас побуту в Римі зайшов до одного костела і трапив якраз на Жанету, що брала вже 24-тий раз з черги шлюб. Американець кинувся в крик, але симпатична авантурниця заявила холоднокровно, що вона його не знає. В міжчасі покликано поліцію, яка переслухала Жанету і її бувшого чоловіка. На цей раз не вдалося вже гарній Жанеті викрутитися з кругового брехні й, притиснена допитами, призналася, що за 10 років встигла була вийти 24 рази замуж і 400 разів заручитися. Як на 10 років, то це зовсім вистарчить.

ЗЯТЬ УБИВ ТЕСТЯ.

Під таким наголовком появилася в ч. 101 „Свободи" новинка, подана за старокраєвими часописами. Громадянин Іван Жовнір з Ню Йорку, брат вбитого Андрія Жовніра, подає щодо цеї новинки таке вияснення:

Покійний Андрій Жовнір, літ 59, оженився перед 20 роками з вдовою Фавроною Вербівською, котру дуже любив. Вдова мала дві дочки. Старша виїхала до Америки, а до молодшої брат приняв перед кількома роками зятя. Покійний був в Америці, а в 1920 р. переселився назад до рідного краю, де за зарацьовані в Америці гроші докупив ґрунту. Не маючи своїх дітей, а не довіряючи чужим, Покійний держав маєток при собі. З краю пишуть, що причиною траґічної смерти не були ніякі залицяння, а тільки те, що не хотів записати землі.

ЗВИРОДНІЛА МАТИ.

Микла Гоман з села Грабова, рівенського повіту, оженився з Атанасією Кирилюк, не звертаючи уваги, що жінка мала нешлюбного 10-літнього сина Єрмолая. Довший час подружє жило в згоді, та зчасом Єрмолай став причиною незгоди і частих докорів з боку Гомана. Аж врешті Атанасія разом з сином покинула дім чоловіка і перейшла до швагра, де ночували на горищі. Одної ночі Атанасія рішила згладити сина і в той спосіб позбутись причини своїх непорозумінь з мужем. В тій цілі, коли хлопець Єрмолай спав, звиродніла мати влила йому до рота оцтової есенції, а бачучи, що дитина бороняться, почала душити її подушкою. На крик хлопця збіглися сусіди і нещасного хлопця вратували. Епільог тієї траґедії розігрався в суді. Окружний суд у Рівному засудив звироднілу Гоманову на 5 літ вязниці, а на її відклик апеляційний суд недавно зменшив кару до 1 року вязниці, при чому на підставі амнестії половину кари їй подаровано.

ФРАНЦУЗИ БОЯТЬСЯ НАПЛИВУ ЖИДІВ З НІМЕЧЧИНИ.

Французькі ґазети „Фіґаро" й „Амі де Пепл" оголошують статті свого видавця Коті, в яких автор взиває французький уряд, щоби він поробив заздалегідь потрібні заходи проти напливу до Франції німецьких Жидів. Коті сподівається, що осілі у Франції Жиди й самі спротивляться напливови своїх одновірців.

ВТОПИЛИСЯ В ПОТОЦІ.

В дистрикті Ст. Едіді коло Давфин, Ман., втопилися в потоці двоє фармерських дітей, по назвищі Вандердик. Потоплені звалися Ґерард, літ 10, і Рита, літ 12.

Десятьлітній Ґерард бавився на леді недалеко потока. Йому під ногами проломився лід і хлопець упав у воду. На крик хлопця прибігла його сестра Рита, яка кинулася у воду ратувати брата. Та замісць ратунку сама почала потопати. На їх крик надбіг батько і старший син. Оба вони кинулись у воду і самі мало що не потопились, а дітей не вратували.

По шістьох годинах витягнули з води два трупи.

ПОЧИНАЄТЬСЯ НІМЕЦЬКО-ПОЛЬСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ

БЕРЛІН (Німеччина). — Польський посол, д-р Висоцький, відвідав міністра справ заграничних, Нойрота, та канцлера Гітлера. Офіційно повідомляють, що їх розмова була про налагодження приятельських відносин між Польщею та Німеччиною. Одночасно опубліковано у Варшаві й у Берліні комунікат про те, що обидві держави старатимуться налагодити свої відносини відповідно до істнуючих договорів.

Більше поінформовані люди кажуть, що тепер ведуться переговори між Польщею й Німеччиною про заключення спеціяльного договору приязні. Притім ріжні непорозуміння між двома державами повинні полагоджуватися безпосередньо між ними, і то мирними способами. Думають, що до цього Німеччину й Польщу спонукує Мусоліні, який не хоче допустити приєднання Польщі до малої антанти.

В ПОЛЬЩІ ТАКОЖ ВЕДУТЬСЯ ПЕРЕГОВОРИ.

ВАРШАВА (Польща). — Німецький посол, Мольтке, відвідав польського міністра справ закордонних, Бека, в справі вироблення польсько-німецького договору приязні й розємного вирішення спірних питань. В урядових колах сподіваються, що Польща зможе підписати з Німеччиною приятельський договір, а всі спірні питання розвязуватимуть способом взаїмного порозуміння, спираючись на істнуючі вже договори.

Польський уряд уже видав у цій справі комунікат, з якого видно, що польсько-німецькі переговори значно посунулися вперед, особливо, коли Німеччина приобіцяла всі непорозуміння полагоджувати мирним способом.

ГОЛОДНЕ НАСЕЛЕННЯ ҐРАБУЄ ДЕРЖАВНІ СКЛАДИ ЗЕРНА.

ЛОНДОН (Англія). — Українське Бюро повідомляє, що майже по всій Україні точиться крівава боротьба голодного українського населення за хліб. Селяни нападають на московські державні склади зерна й стараються розграбувати їх. У деяких випадках доходить до крівавих сутичок між голодними селянами й охороною тих складів.

Іноді селянам удається дібратись до складів і розграбувати їх. Большевики називають такі виступи голодного селянства „бандитськими нападами" й жорстоко розправляються з ними.

НЕНАДІЙНІСТЬ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — З Москви подають, що там пануе занепокоєння з ненадійного становища в червоній армії. Червоноармійці обурені тим, що большевицька влада знищила селянський добробут і далі старається переводити свої соціялізаційні експерименти в селах.

У звязку з цим у комуністичних відповідальних колах дебатують питання можливости мобілізації армії на випадок нападу Японії на російську територію на Далекому Сході. Майже всі відповідальні комуністи на чолі з Кагановичем уважають мобілізацію небезпечною, а тому й радять не воювати з Японією, а оголосити так, як колись Ленін оголосив підчас російсько-німецької війни: „Ні мир, ні війна".

Інші комуністи бояться, що нерішучість радянської влади супроти Японії викличе націоналістичне піднесення в армії й вона збунтується та виступить проти влади, яка не може, або не хоче боронити інтересів держави. Отже покищо російський уряд у своїй політиці супроти Японії стоїть на роздоріжу.

ЯПОНЦІ ПРИГОТОВИЛИСЯ НАСТУПАТИ В ГЛИБ КИТАЮ.

ТЯНДЗІН (Китай). — Японський військовий агент заявив, що Японія готується розпочати новий великий наступ на китайську територію. До цього, каже він, Японію спонукує прококаційне поведення китайського уряду, який збирає значну армію недалеко манджурського кордону. Японський штаб уважає, що його стратеґічний відхід з частини території північного Китаю китайський уряд помилково оцінив як слабість Японії, а тому почав готуватися до наступу проти Японців.

Японці сподіваються, що Америка та інші світові держави зрозуміють, що Японія в північному Китаю боронить „свої інтереси" й не має ніяких заборчих плянів. Тому Японія не сподівається протесту проти її воєнної акції там.

ҐІТЛЄРІВЦІ ДЕМОНСТРУВАТИМУТЬ НА ФРАНЦУСЬКОМУ ФРОНТІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Ґітлєрівці оголосили, що вони готуються врядити в ренській области величезну націоналістичну демонстрацію, в якій візьмуть участь понад 50,000 націоналістів. Демонстрація буде зроблена в память річниці розстрілу Французами Німця Шляґетера, який ушкодив міст на Рені, щоб перешкодити Франції вивозити німецьке вугля підчас окупації ренської области.

Цю демонстрацію призначено на 28 травня, коли то ґітлєрівські боєвики мають зїхатися до міста Дісельдорф.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1858.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІДРОДЖЕННЯ НАРОДУ.

Побіду наців схарактеризував Гітлер у своїй останній промові як побіду пониженого народу, котрий зірвав з почуттям приниженостн й нездібности і думає жити своїм власним самостійним життям.

Одночасно з тою заявою Гітлера появилася в одній з американських ґазет стаття визначного журналіста, котрий теж приходить до того самого висновку, що й Гітлер, хоч сам не є прихильником німецького диктатора і його метод.

Ніде правди діти, що цілий світ глядить зі здивуванням на те, що Гітлер дійшов у Німеччині до такої сили, про яку навіть не снилося кайзерови. А найважніше те, що Гітлер знайшов загальну піддержку. Значить, що мусить критися за програмою Гітлера таки щось такого, що є дороге німецькому народови, що його болить, чим він дорожить. І так воно справді є.

Отсе перший раз від початку програної світової війни німецький нарід відчув, що він є рівнорядний з іншими великими народами; що він, як захоче, може розірвати кайдани, наложені на нього Верзайським договором; що він може територіяльно обєднатися в одну велику Німеччину, та що до цього не має йому ніхто інший до розказу, бо рішати про те має — він самий.

Отсе перший раз по великій народній розпуці й по великім розгромі заясніла нова наука: віра у свої власні сили й надія на побіду обєднаного народу для одної спільної цілн. І оту нову силу випробував Гітлер у першу чергу на комуністах і Жидах, уважаючи як одних так і других ворогами духового й територіяльного обєднання німецького народу.

Залишаючи на боці критику отих атаків, треба ствердити, що це була німецька спроба обєднаного наступу на ворогів. Чи це були здогадні чи справжні вороги, в це не входимо. Бо важне для нас те, що біля того наступу вже тепер сконсолідувалася майже ціла Німеччина. І то сконсолідувалася до тої міри, що навіть вороги Німеччини стверджують, що ще такого обєднання не було в цілій німецькій історії.

На протижидівський німецький наступ треба глядіти тільки як на першу маленьку повоєнну пробу наступу Німеччини проти своїх ворогів. Дійсний наступ буде проти тих, з котрими вона має територіяльні порахунки. А до тих належить головно Польща.

І. Сулима.

КІНЕЦЬ ОДНОЇ ІЛЮЗІЇ.

При кінці 80 років 19 століття між Росією з одного боку та Австро-Угорщиною й Німеччиною з другого боку повстало було велике політичне напруження. Військові міністерства цих держав горячково готувалися до війни, на кордонах відбувалися маневри, сам наслідник австрійського трону, архикнязь Рудольф, обїздив Галичину й Буковину, які вважалося за терен будучої війни з Росією.

Наскільки поважно заносилося тоді на війну Росії з центральними державами, видко з того, що сам німецький канцлер Бісмарк підмовив відомого німецького фільософа Едварда Гартмана, щоб він написав статтю про завдання Німеччини у війні з Росією. Дійсно така стаття появилася була в часописі „Ґеґенварт" в грудні 1887 р. та в січні 1890 р. Гартман висував думку про відділення від Росії України та про утворення „Київського князівства".

Цей проєкт вплинув на Українців, як вибух бомби. Між задавленими царським самодержавієм Українцями, власне між інтеліґентами, бо широкі маси українського народу тоді ще спали глибоким сном, утворилися були два напрями: одні бажали війни й сподівалися, що центральні держави визволять Україну; другі не вірили у війну й, бачивши, як Австрія помагає Полякам гнобити Українців у Галичині, казали, що Австрія мусілаб наперед поліпшити тяжку долю Українців у своїх границях, а вже потім думати про „визволення" Наддніпрянщини.

Також Поляки — російські та австрійські — сподівалися війни й виявляли бажання переговорювати з Українцями. З цих переговорів вийшла так звана „нова ера" — угода між Українцями та Поляками в Галичині, до якої Галичан гаряче підмовляли Наддніпрянці — В. Антонович та О. Кониський. З великої бурі випав малий дощ. Сподівана війна не вибухла, а „нова ера", в якій українські провідники були відмовились від поділу Галичини на частину польську й українську, була зліквідована зростом української національної свідомости та політичної організації народніх мас.

І хоч прийшла світова війна 1914 року, вже Українці в Галичині не відновляли угоди з Поляками, бо бачили, що Поляки думають не тільки про своє визволення, але й про поневолення Українців.

Прийшла революція 1917 р. на Великій Україні й з нею збройна боротьба українського народу за самостійність. Ця боротьба скінчилася трагічно-нещасливо. Частина наддніпрянських політичних провідників, на чолі з покійним отаманом С. Петрюрою, спробувала ще раз ударити на загребущу Москву разом з Польщею. Але цей союз з Поляками бут для Українців правдивою Голгофтою. Польща не додержала своїх зобовязань перед УНР; вона віддала Наддніпрянщину російським комуністам, хоч виграла війну проти Росії також **ціною української крови.** Польща, "вдячна", "шляхетна" й „великодушна" Польща розброїла українське військо й посадила українських козаків за колючі дроти, в табори, де вони тисячами гинули з голоду та від пошестей.

Поляки так ганебно повели себе супроти самого Петлюри, що він мусів під чужим іменем тікати з „гостинної" Польщі через Будапешт. Відень і Женеву до Парижа, де його положила трупом куля большевицького наймита 25 травня 1926 року.

Після Петлюри на еміґрації лишилися „петлюрівці", які мають навіть „уряд" і „головного отамана" Андрія Лівицького. Жиють вони з дня на день, ведуть політику „від факту до факту", не заглядаючи далеко вперед. Доводиться читати накази „головного отамана" до армії і фльоти УНР, хоч усім відомо, що армія розбіглась, а в фльоті нема навіть дірявого кальоша.

Уся „політична концепція" цих діячів полягала в тім, що вони передбачали неминучий конфлікт між Радянським Союзом та Польщею. Що весни вони обіцяли своїм наївним прихильникам „похід на Київ", а як пророцтво не сповнялося, то казали, що похід „відложено на рік". Минали роки, провідники підтоптувались і сивіли, вяли надії. Аж нарешті в липні 1932 року Москва й Варшава підписали договір про ненапад, а в 1933 році в Польщі повіяло таке москвофільство, якого ще не було в історії цієї нації.

Полякам тепер непотрібні українські „головні отамани" з військом і фльотою і вони кажуть їм вибиратися за межі „ойчизни"...

Москва не помогла Е. Петрушевичеви „визволити" Галичину, а Варшава, порозумівшися з Росією, махнула рукою на Україну. Справдилися пророчі Кулішеві слова, звернені до українського народу:

„Їдять тебе сусіди мовчки,
Їдять і „дякую" тобі" не
[скажуть!"

НОВІ СТАТТІ ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ В ІТАЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ.

У звязку з ревізіоністичними плянами Мусолінія італійська преса починає все більше цікавитися українською справою. Так у римському щоденнику „Імперо" з 19 квітня ми знаходимо аж дві великі статті, присвячені Україні. Одна з них пера п. А. Веккис-Вердераме так називається „Українська проблема", друга — пера нашого давнього приятеля д-ра Інсабата — називається „Необхідности й підстави европейської континентальної політики" і має на увазі представити українську проблєму в тісному звязку з усіми світовими проблємами інтернаціональної політики. Стаття д-ра Інсабата є задумана дуже широко і, як заповідає редакція, буде друкуватися в кількох числах, щоби вийти потім окремою відбиткою, — тому ми матимемо нагоду ще до неї вернутися і її докладно обговорити. Тут же спинимося лише на статті Веккис-Вердераме. Вона подає перше синтетичну історію Україну, знайомлючи читачів з головними підставами української проблєми в минулому, а потім переходить до її сучасного значіння в грі політичних інтересів.

„Нове обєднання України з Московщиною, — каже Вердераме — витворює з европейського сходу фактично знову одну державну одиницю, яка безумовно перейме на себе давню традицію колишньої Московщини, щоби прилучити до себе ті нові держави, що виникли з російської революції, себто Фінляндію, Литву й Польщу. Політика Петра І. й Катерини II. має неминучо віджити. І саме тому питання української незалежности є рішаючим для існування єдиної велитенської держави в східній Европі, замість системи держав, здібних обєднатися для спільної оборони своєї свободи від московської тиранії. Можна з певністю твердити, що цілий московський народ, за винятком хіба кількох ідеалістів, що не мають жадного впливу на події, є перенятий імперіялістичною ідеєю Петра Великого. Відмінним є лише спосіб, в який ця спільна тенденція виявляється в ріжних партіях: монархісти говорять про „історичні права", реакціонери проповідують неославізм, октябристи і соціял-революціонери, як і меншевики, прикривають свої інперіялістичні зазіхання плащем федералізму та національних автономій. Пануюча партія, большевицька, чинить в імя всесвітньої революції й диктатури пролетаріяту, — але всі без винятку є переняті бажанням відродити велику московську (російську) державу, єдину і неподільну. Цій волі панування Українці або Русини протиставляють несхильну волю розбудувати власну незалежну державу. Нема тепер на Україні, в найдальшому й найтемнішому селі, одної людини, яка не розуміла би, що означає нова інкорпорація України в російській державі, — так Україна є тепер уярмлена й грабована. Український селянин не хоче більше вести існування гельота (безправного кріпака), як то було в минулому, й напружує всі свої сили на те, щоби його батьківщина перестала бути московською кольонією, яку визискує без жалю московський імперіялізм. Українська держава не є фікцією або чисто інтелектуальною вигадкою кількох інтеліґентів, — вона жиє в свідомости цілої маси населення, яке, хоч і позбавлене засобів і орґанізації, перевело на протязі чотирох років жахливу війну проти Москви.

„Всі держави мусять бути зацікавлені в тому, щоби в східній Европі не виникла велитенська держава, яка постійно загрожувала би мирови й існуванню сусідніх держав, і повинні би вжити заходів для забезпечення незалежности української нації..."

Передаємо з задоволенням цей голос римського щоденника і маємо надію, що італійська преса все частіше присвячуватиме місце українському питанню, бо від його вірног вирішення залежатиме, як зазначує автор, „доля Европи на протязі будучих століть..."

Евген Онацький,
Рим.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

В справі знижки ціни їзди на конвенцію залізницями.

Головна канцелярія одержала повідомлення, що знижка буде більша, ніж була попередно признана. Делеґати і всі учасники 18-тої конвенції, платячи в одну сторону цілий тікет, будуть платити в поворотну сторону лиш **одну третю частину** ціни тікета, під умовою, що, купуючи тікет на конвенцію, отримає від продаючого тікети аґента цертифікат.

Ще раз пригадуємо й остерігаємо, що це має бути цертифікат, а не ресіт (поквітування).

З тої знижки скористають всі, але аж тоді, коли таких цертифікатів збереться на конвенції найменше 100.

Тому, що багато делеґатів мають власні автомобілі і правдоподібно схотять їхати на конвенцію автомобілями, треба застановитися над тим, що таким чином не дасться нічого більше защадити, бо подорож автомобілем, хочби й власним, коштує більше ніж їзда залізницею. Вдодатку наражається всіх інших делеґатів, котрі автомобілів не мають - мусять їхати залізницею, на втрату признаної знижки коштів подорожи, яка є для всіх однакова.

В справі помешкань для делеґатів на час конвенції.

В готелі Бук-Кедилак є 1,200 кімнат — від $3 і вище денно. В сусідстві є багато інших готелів. Всі менше-більше мають одну ціну. Бук-Кедилак є найбільшим і для конвенції найвідповіднішим. В тім готелі минулого року були Соєдиненці з конвенцією, а по нас цього року будуть інші слявянські орґанізації, бо вже замовили.

Хоч цей готель є найдорожчий, то він згодився на спеціяльні удогіднення для наших делеґатів за знижені ціни. А саме, має поручення приготовити 75 до 100 поміщень, так званих „дормітори акомодейшен". Це будуть великі кімнати з кількома ліжками по ціні $1.50 від особи, і подібних 75 до 100 поміщень у ціні по $2 від особи. Також 75 до 100 осібних кімнат з одним ліжком для поодиноких осіб по $3.

І коли тих замовлених поміщень буде занятих що найменше 200, то за галю і кімнати, вжиті для конвенції, не будуть нічого числити, а в противнім разі орґанізація заплатить за конвенцію суму $300.

Щоби з тої знижки цін за мешкання можна користати, треба, щоби ті місця були наперед зарезервовані. В тій цілі головна канцелярія посилає делеґатам почтові картки, заадресовані й оплачені. Тими картками делеґати мають зарезервувати свої місця.

Остерігаємо, що коли делеґати резервування для себе місць у готелі занедбають, то може вийти таке, що готель в останній хвилі відмовиться їх дати і буде жадати, щоби в останній хвилі делеґати брали реґулярні поміщення і платили реґулярні ціни. На те, що в сусудстві є багато інших готелів, не можна спускатись, бо з такої оказії стараються користати всі і в останній хвилі всі можуть ціни попідносити.

Тому то і в цій справі конечна є кооперація всіх делеґатів, щоби всі могли зі знижок коштів нарівні користати.

Хто бував на конвенціях, той знає, що ліпше є, коли делеґати мешкають гуртками, бо мають можність запізнатись особисто й вимінюватися думками, на засідання приходити приготовані й поінформовані тай познайомлені особисто. З цього користь делеґатам і самій конвенції, бо таким чином делеґати можуть присвятити справам більше часу й уваги. Розсипані по цілім місті, багато часу і труду мусять витратити на дорогу на засідання і з засідання, потім у пошукуванню одні за другими, а по конвенції розїздяться, не знаючи, кого вибрали до уряду — так, як це сталося в Нюарку.

Гнат Хоткевич.

ЧОМУ НАША ЛІТЕРАТУРА БІДНА.

(„Літературно-науковий Вістник", липень 1908 р.).

(3)

„Але нехай уже тобі буде й так, скаже який покладистий читач; брак естетичних вражінь... таки нема що казати... теє... Але скажіть мені, будь ласка, чомуж була у нас епоха, коли ми мали такі таланти? Може вони відбирали більше „естетичних вражінь" ніж наше теперішне покоління"?... Може й так, а може й не так, лиш мій погляд то зовсім „цо іннеґо". Насамперед, брак естетичних вражінь це не єдина причина, а одна з причин упадку літератури, а подруге, того, чого було досить для письменника 60—70 років, того рішучо замало тепер. Колись були часи, що в одній особі Аристотеля міг міститися й фільософ, і астроном, і лікар, і поет, і природник і всього того „по повній тарілці", але тепер появлення такого субєкта річ неможлива, а колиб і сталася можливою, то це чудо природи було би „глибоким ділетантом" в усіх тих сферах. Теж і в літературі. Від будучого Шевченка ми вже вимагатимемо безконечно більшого, ніж від минулого; хто би вже писав тепер, як Квітка і Марко Вовчок? І от, між іншим, в свідоцтві зрілости сучасного письменника мусить бути добра пота з предмету „естетика", а скільки по ній мають наші автори? Наш назадницький поет є разом і поетом назадництва; він жиє тактикою минулого, рутиною; лекше бо повторити, наслідувати, ніж творити; лекше підмазати і реставрувати, ніж намалювати. І от тут ми підходимо до третьої причини нашої убогости літературної — рутини.

Наші автори ідуть дорогою „наименшаго сопротивленія", завдають собі найлекші труди, ходять лише топтаними стежками. Щоб уже хтось пробив їм шлях, а тоді вони сунуть гурмою, з чисто ураїнською злобою, тиснучи один одного за горло за право добутися на шпальти убогого часопису. В звиклих формах звиклий зміст, в старих міхах нова вода; вічні нариси, сонети, „осінній ранок", копія зі старого черевика. Нічого свіжого, що вимагалоб труду, смілости, духа підприємчивости. Все так, як танцюють у нас на селянських весіллях: „від тебе та до мене... від тебе та до мене... від тебе та до мене"... Попаде автор на свою „золотоносну жилу", на свій стиль і довбе.. довбе. мов дятель. Не має орлиної потреби — раз напитись крови живої; ліпше триста літ клювати падлину. Ніяких ескурсів, ніяких проб, хоч би й невдатних. Хіба доконче відразу треба відкрити Америку? Та й хіба Колюмб відкрив її? Скільки плавали, погинули, скільки може й відкрили навіть — лише ми не знаємо їх імен. І не булоб їх — чи був би Колюмб? Будьтеж мореплавцями, шукачами, панове літерати — а не будемо скаржитися на убожество сучасної літератури...

Але очевидна річ „испускание" таких гласів вопіющого в пустині, мало дасть результатів; я тепер вже напр. чую голоси законодавців доброго літературного тому: „А!... Пан Х. до модернізму накликає". Не доконче до модернізму. Хіба всі старі форми вже пережиті, хіба ми винайшли вже всі таємниці нашої мови, хіба ми вже переспівали всі народні пісні, переговорили всі народні казки, хіба ми сказали хоч слово про нашу минувшість? І хіба це все модернізм? Ні, це труд — і власне труду, літературного труду бракує нашим письменникам. Цеж не штука — з року на рік писати одними й тимиж словами одні й тісамі річі; міняються заголовки, імена дієвих осіб, а на сцені літератури все той же самий психольоґічний гопак, все таж сама літературна горівка, від котрої тобі аж горло починає врешті вертіти. І не будемо вже говорити про всякі „тонкости", про „нові слова", „побиті шляхи" і інші туманні для наших очей речі — де там вже „при такой бѣдности та такія нѣжности". Може там і справді треба сякої такої „глибини", „проникновення" чи просто виховання в тім напрямі. Але от факт, котрий на мою думку з надзвичайною яскравістю підкреслює недбальство і назадництво наших „рутинованих" літератів — чому у нас цілком нема історичної белетристики? Та же то вже читається з книжок, тут уже не скажеш, що не було відповідних вражінь, життя тобі їх не дало, бо жерело для всіх одно—книжка, котрою може користатись чоловік навіть в найдальшому закутку, а чейже не всі наші письменники по закутках жиють. Чомуж тут знов „не було нічого і нема нічого", як казав один Поляк на вічу? Може скажуть — не всякий же потрафить написати історичну річ, не родився ще наш історичний белетрист. Правда, але деж невдатні проби? Деж матеріял, на котрому буде рости той наш будучий історичний белетрист? Де взірці, як йому не слід писати? Бо як їх не буде, то він сам мусітиме їх собі утворити й писати дурниці, котрі свобідно могли би пописати за нього інші...

Оттуди занесла нечиста сила! Дописався до того, що вже закликаю людей дурниці писати! Але в дійсности виходить таки так. Бо як нема продукції взагалі, то відразу її не викличеш і не вискочить потім вона, як Венера з піни морської. Все мусить перейти свої фази каліцтва, неумілости — і дайте нам хоч лихої історичної белетристики і за неї будемо вдячні. Насамперед „для хахлов и такой бог бряде", а подруге ми мали би що давати „в народ", до людей ще темніших ніж ми самі. Але тут знов „нічого нема" — і чи не показує це нам яскраво на брак ініціятиви у нашого письменника, на його рутину і лінь? Те, що від нього не залежить, всякі „вищі сили", „божі пальці", Мойри і вся інша метафізика—те від нього і не залежить, і це всім ясне, але коли сьогодня етюд, завтра нарис, позавтра оповідання і все борщ, борщ, борщ — то не можнаж усе „кумушек метафізичних считать трудиться", а требаж і „на себя оборотиться". Шукати, шукати треба — от що мусить бути девізою сучасного письменника. Не задоволятися легкою роботою, давати собі труд шукання — де і чого, то інша річ, але треба, щоби завше література била живчиком шукання; треба, щоби видно було, як автор іде власними ногами, а не переговорювати чужі слова. Сказано „ищите и обрящете", а не сказано де шукати і що обрящеш. Світ великий, душа людська бездонна, минуле звязане з будуччиною і навпаки — ідіть туда, ідіть всюда. творці, а не будемо ми плакати тоді на „убогість сучасної літератури".

(Конець).

ВІДДІЛ 361 У. Н. СОЮЗА ЗАПИТУЄ ВІДДІЛ 184 В СПРАВІ НЕПРАВДИВОГО ЗАКИДУ.

В числі 101 „Свободи", проєкт 53, від 184 відділу, точка 3, сказано, що малі відділи не повинні лучитись, бо у великих відділах може зявитись пропаганда проти У. Н. Союза, як уже було в 1928 році в 361 відділі.

Щоби не ширилось баламутство, відділ 361 домагається від відділу 184 публичного вияснення на сторінках нашого часопису в тій справі, та жадає, щоби згаданий відділ подав докази на свій зовсім неузасаднений і неправдивий закид. Уряд і членство 361 відділу рішучо опрокують такий наклеп, а для відома ширшого загалу Союзовців можуть тільки подати, що від 1927 року наш відділ зорганізував поверх 360 членів до У. Н. Союза, так, що тепер відділ наш є найбільшим відділом У. Н. Союза. Це правда, що ми провадили пропаганду, та одначе та пропаганда велась у користь Союза й для приєднання членів до нього.

На днях попала в наші руки летючка в справі непризнання деяких делеґатів на 18 Конвенцію У. Н. Союза й на тій летючці ми бачимо печатку і підписи урядників відділу 184. Коли ту летючку підписали відділи, які мають відповідне число членів і після статута мають право до вибору делеґата, то це ще можна оправдати, але звідки приходить підписувати таку летючку відділ 184, маючи заледви кілька членів? Отже замість нападати на якийсь інший відділ, 184 відділ зробив би краще, якби постарався перевести злуку, а не животів би з 7 членами, причиняючись тим тільки до роздроблювання Союзових сил.

Просимо Редакцію „Свободи" помістити цей публичний запит до відділу /84, як також наше вияснення в цій справі, щоби Шановні Делеґати і всі Союзовці могли пізнати, де є правда і слушність. Коли відділ 184 не відкличе свого нападу, то тоді наш відділ шукатиме справедливости таким шляхом, який є приписаний статутом У. Н. Союза.

За уряд:
Ілія Гузар, предс.,
Мих. Боднар, секр., делеґати на конвенцію У. Н. С.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ДРУГА СТОРОНА МЕДАЛІ.

Всяко можна дивитися на самохвальбу гітлерівців. Вони, мовляв, обєднали великим внутрішнім ділом німецький нарід, котрий виглядав безнадійно розбитий.

Та нема либонь двох думок щодо діла гітлерівців у заграничній політиці.

Признакою впливу гітлерівського перевороту на заграницю була дебата про гітлерівську політику в англійськім парляменті. Підчас тої дебати лорд Чеймберлен, консервативний посол, виголосив довшу промову, в котрій осуджував уряд Гітлера за нетерпимість, агресивність, за проповідь расової ексклюзивности.

ГІТЛЄР ТА РЕВІЗІЯ ВЕРЗАЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Та це ще не мало би великого значіння, якби воно не мало політичного значіння в заграничній політиці. Та власне на це значіння звернув увагу Чемберлен. Він питався посля: Чи можна говорити з таким німецьким урядом про ревізію границь, про ломання верзайського договору?

Цим Чемберлен хотів сказати, що з компромісовим, миролюбним урядом Німеччини можна би про це говорити. Та не з урядом Гітлера.

А власне ревізія верзайського мира є одним з головних кличів Гітлера. Виходить, що своїм захованням нацисти вже злили якраз ці справи, яку вони так щиро собі взяли до серця.

ГІТЛЄР І ПОЛЬЩА.

„Чи можете ви говорити з урядом Гітлера про польський коридор?" — питав Чемберлен у своїй промові. „Польський коридор замешкують Поляки. Чи віддалиб ви хоч одного Поляка під обцас такого уряду?"

„Манчестер Ґардіян" пише про вплив гітлерівської політики на Польщу:

„Гітлерівська Німеччина зробила Польщі службу, якій просто ціни нема: вона зробила півчверта міліона Жидів у Польщі вірними горожанами польської держави. Вона скосолідувала непопулярний і тиранський (польський) уряд".

Так каже часопис, відомий зі свого безсторонного становища у всяких міжнародних справах. Та інша справа, чи можуть Німці, навіть тоді, коли вони справді зналиб, що собі таку шкоду роблять у заграничній політиці, не вважати, що їм це оплатиться.

ПІДБІР КАНДИДАТІВ.

У Ню Йорку стався факт, котрий подає критику американської системи правління.

Мекі, голова ради олдерманів міста Ню Йорку, зрезиґнував зі свого уряду, усунувся з політики та перейшов у бизнес. Його відхід з політики супроводжують мешканці Ню Йорку з великим жалем. Він добув собі широкі симпатії, коли по резиґнації мейора Вокера обняв був керму міста. За урядування, отже при активній праці, він проявив такі риси характеру, які зеднали йому загальну прихильність: роботячість, чесність, здібність, неустрашимість.

Та якраз ця неустрашимість його закопала. Він не погодився з ославленою Тамані Гол, яка корумпувала здавна заряд міста Ню Йорку. Тамані Гол опісля не згодилася поставити його кандидатом демократичної партії на уряд мейора, на який він показався таким здібним, а номінація Тамані Голу, не зважаючи на всю аґітацію проти неї, значить стільки, що вибір. Мекі не кандидував, хоча ще богато людей за ним голосували. Ще більше, йому дано до зрозуміння, що він ніколи не дістане поперття цеї партійної організації. І цьому чоловікови, який показав великі здібности на політичний уряд, який збуджував широке довіря як політичний провідник, не лишилося нічого іншого, як вийти з політики. На верху політичних филь у Ню Йорку пливають далі дрібні люди й дрібні таланти. Вони навіть підчас виборчої аґітації не могли показати таланту в обіцянках, а при справжній роботі вони показуються справжніми нулями. Але вони мають поперття партії, за якою стоять тисячі кермуючих виборців.

Є в цім факті і критика політичної системи, і критика демократії, на якій виростає політична система. Слушно сказано: демократія добра річ, але до неї треба дорости.

Театр.

Режисер: Для цієї пєси треба мені триста статистів.

Автор: В історичних костюмах?

Режисер: Ні, в цивільних — розмістимо їх по кріслах між публикою, коли яка буде.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

62.

Ми, члени 98 відділу У. Н. Союза в Шенандоа, Па., дискутували над діточою табелькою на 25 цнт. місячно і дійшли до переконання, що дитина 18 літ життя переходить до повнолітних членів, а з молодечого департаменту не має нічого.

1. Ми є за те, щоби хоч половина її вкладок перейшла на повнолітню грамоту, або дати рік опусту, безплатно, як це робить будькотра асекурація.

2. Щодо членів старих, котрі стоять від 25 до 35 літ в У. Н. Союзі, аби не примушувати на конвенції до зміни нових грамот, бо організація є тягаром для старих членів і навіть нема дивиденди.

3. Фонд конвенційний знести. Най собі платить кождий відділ делеґата й не буде ґризоти, чи він має право, чи не має, посилати делеґата на конвенцію.

4. Що нікому не треба урядувати самовладно, поза статутом, як собі позволив фінансовий секретар. Ми написали про запомогу для членів, а відповідь дістали, що вона стільки багато не зложила, хоч вона стоїть у Союзі 9 літ.

5. Чому уряд не подає у справозданню, скільки грошей є заморожених у банках?

6. Відділових секретарів найплачує головна каса, бо секретарі більше мають заняття з головним урядом, чи то при новій реформі чи старій.

7. Через помилку секретаря будькотрого відділу не треба його критикувати, але поучити, як найліпшою злагодою.

8. Календарі для членів варта, щоб були як дарунок від організації, памятка.

9. Щоби орган „Свобода" не поміщував по два рази в новинках, як це було кілька разів, що подасть одно, а потім за кілька день чи тиждень знов тесаме, бо на тім місци можна щось інше подати.

10. Треба, щоб орган „Свобода" виходив на 8 сторін: по український 4 сторони, а по англійськи 3 сторони, а одна сторона на оголошення.

11. Головним урядникам і робітникам платню знизити, бо тепер по цілій Америці платню знижають.

12. Головний уряд треба вибирати по демократичному, що як вибув дві каденції то на третю не можна кандитувати. Це треба одобрити у статуті У. Н. С.

13. Що члени, котрі зміняли стару грамоту на нову, то аби мали дивиденду, як будь у котрій чужій асекурації.

14. Кождого делеґата є обовязком роздумати глибоко так, щоб з правдою не обминутися й перестерігати проєкти один другого й точки, щоби вийшло на добро й користь У. Н. Союза.

Петро Онисик, предс.; **Афтанас Гезчук**, секретар; **Іван Цікот**, касієр; **Микола Максимчук** делеґат.

63.

Проєкт від 29 У. Н. Союза в Нантікок, Па. (Ґановер).

1. Щоб член міг записати свое посмертне на того, хто його дотримає до смерти.

2. Щоб член міг заплатити на похорон 500 долярів.

3. „Свободу" посилати лише одну, там де належить ціла родина до У. Н. Союза, а не так, як дотепер посилається, до одної хати 3 або 4 „Свободи".

4. Календарі дати для членів даром, а коли ні, то аби календарів не робити цілком.

5. Членам, принявшим реформу і діставшим нові грамоти, платити дивиденду.

6. Новим членам, приступаючим до У. Н. Союза, платити дивиденду аж по 3-рох роках.

7. Діти, належачі до У. Н. Союза до 18 років життя, повинні дістати зворот, за який то можнаб їх вписати до повнолітних членів.

8. Всяку політику й релігійні спори викинути з У. Н. Союза, бо політика шкодить розвоєви нашої організації.

9. Звернути більше уваги на нашу молодїж, бо в молодіжи наша будучність.

Отже радьте, шановні делеґати, для добра і розвою У. Н. Союза.

За від. 29 У. Н. Союза:

Василь Блюй, предс.; **Н. Салюк**, секретар; **Евстахій Яхван**, касієр; **В. Блюй**, делеґат.

64.

Братство св. Івана Хрестителя, відділ 230 У. Н. Союза, в Йонґставни, Огайо, на місячнім мітинґу дня 15 квітня ухвалило слідуючі проекти на 18 головну конвенцію У. Н. Союза, яка відбудеться в Дітройт, Міш.

1. Щоби конвенції відбувалися й дальше, як відбуваються.

2. Кождий відділ У. Н. Союза, котрий має поверх 100 до 150 членів, щоби мав повне право висилати по 2 делеґати на конвенцію й делеґати малиб по два голоси й оба малиб бути плачені з фонду конвенційного.

3. Слідуюча конвенція має відбутися в тім стейті, де найбільше відділів знаходиться.

4. Ніякий головний урядник, котрий побирає місячну платню, не має побирати дієти на конвенції, крім подорожі.

5. Головним урядникам знижити платню до 30 процентів, а співробітникам 20 процентів. Головному предсідателеви дати місячну платню, щоб працював у головнім офісі, в той час наша організація буде ліпше розвиватися.

6. Що тичиться нашого органу „Свобода", то щоб виходив як до цього часу денник, тільки за меншою оплатою, а то 25 цнт.

7 Член неграмотний мав би бути увільнений від часопису.

8. Календаря щоби не висилати примусово, а тільки скільки урядники відділові замовлять.

9. Жадаємо, щоб фонди, які можливо, знести, бо на нову реформу забагато платити.

10. Щоби панове делеґати і делеґатки вирішили справу сиротинця, щоби не відкладати на дальше, щоби так не відкладалося літами.

11. Головна екзекутива дає заклик, щоби наші відділи лучили разом і це правда: в лучности сила, але ми за те, щоби наші українські організації в Злучених Державах лучилися всі в одну сильну організацію, а тим покажемо чужинцям, що ми нарід зорганізований і домагаємося своєї власної держави.

12. Ту позичку, котру члени мають дістати, щоби дістали безпроцентово, або вроді дивіденди, так як інші запомогові організації дістають.

Тих кілька точок просимо, панове делеґати й делеґатки, взяти під розвагу й будучи на конвенції радити над добром і розвоєм нашої дорогої нам організації.

За братський уряд:

Н. Павлишин, предс.; **І. Сухий**, касієр; **И. Білик**, секретар; **Ю. Присташ**, делеґат.

АДРЕСА ВИСТАВОВОГО КОМІТЕТУ В ШІКАҐО:
Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,
9300 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill.,

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МИ ХОТІЛИ БИ МАТИ ВСЕ, АЛЕ БЕЗ ГРОШЕЙ.

В ч. 100 „Свободи" був поміщений голос гром. Шанайди про те, чи нам друкувати часописи у більшости англійською мовою. Я теж обстоюю те, що наші діти мають змогу чути англійську мову в школі чи при роботі, й між собою говорять по англійськи та читають американські книжки і часописи. Коли їм чого треба, то саме української газети. Тільки треба подбати, щоби ті діти навчилися добре по українськи читати і говорити.

А коли порушуємо ту справу, то знову прийдемо до одного й того самого, про що вже говоримо від літ, себто до української школи і українських учителів. Не думаймо, що як у всіх справах так і тут цеї й справу школи звалимо на У. Н. Союз і його урядників і редакторів. Якщо хочемо дійсно ратувати молоде покоління і вщіпити в нього любов до свого народу, його мови і культури, то мусимо мати на місцях добрі школи з добрими вчителями.

Але того ніколи не осягнемо, якщо не схочемо заплатити доброму вчителеви те, що він вартує. А як не заплатимо, то тоді буде так, як досі: яка плата така й наука. А які висліди з того, то всі знаємо.

Ми не вміємо цінити добрих, освічених, фахових сил, бо глядимо на те, щоби було таньше. І тому збиваємо платні ліпшим силам та ще пишемо по ґазетах, що за платню одної доброї сили можна дістати дві сили. Ми не дивимося, які це будуть сили, хто це буде урядником, редактором чи вчителем; для нас рішаюче те, хто за танші гроші буде робити. А над тим, хто яку дає, чи може дати роботу, ми не застановляємось. Для нас це байдуже. От і тому ми сьогодні опинилися зі школами в такім оплаканім стані. Через те й мусимо скоріше від усіх інших народів вводити англійську сторінку в „Свободі", а навіть домагаємося редаґування газети до половини в англійській мові, бо ми не навчили дітей своїх української мови. І ще й тепер не дбаємо як слід за те, щоби лихо направити і мати добрі українські школи і добрих українських учителів.

Гнат Климишин,
Палмертон, Па.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана членица У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку. Також дякую членам відділу 400 У. Н. С., як і всі сусідам та краянам, котрі відвідували мого покійного чоловіка та взяли участь у похороні і ділились моєю журбою.

Нехай буде ця моя подяка осторогою для цих, котрі ще не є вписані до У. Н. Союза, бо щож би я робила, колиб не Батько Союз? Тому закликаю Вас, дорогі родимці, вступайте громадно до У. Н. Союза, бо неодним сиротам та вдовицям наш Батько Союз є у помочі.

Анастасія Мороз,
Іселін, Па.

—o—

Ми, нижче підписані члени відділу 29 У. Н. Союза, складаємо щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення нам запомоги з фонду запомогового.

Дмитро Гривнак,
Михайло Коваль,
Парашка Сторошко.

За відділ 29 У. Н. Союза:
Ів. Салюк, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Кілька фактів про Світову Виставу.

Колиб хто хотів пізнати все те, що він матиме нагоду побачити і пізнати на Світовій Виставі в Шікаго, він би мусів обіхати половину цілої земської кулі.

Щоб оглянути все те, що на Виставі буде, кожен відвідувач повинен би витратити 81 днів часу, і то при умові, що він не спинявсьб коло ніякого предмету довше як три мінути.

Вступ до Виставової Площі коштуватиме 50 центів. За ці гроші відвідувач могтиме оглянути дурно 51 будов, в яких числі є: Радіо Білдінг, Електрикал Білдінг, Гол ов Саєнс, Транспортейшен Білдінг і т. д. До інших павільонів і будинків буде додаткове вступне, в ціні від 10 до 50 центів.

Ціла площа Вистави займатиме 424 акри землі і води.

З попередніх Світових Вистав найбільше число глядачів мала Світова Вистава в Парижі 1900 року, на якій перебували коло 50 міліонів народу (точніше, звиш 48,000,000). По ній слідує Паризька Кольоніяльна Вистава, котру відвідали 40 міліонів глядачів. Однак щодо найбільшого числа гостей у тім самім дні, то рекорд тримає попередня Вистава в Шікаго (1893 р.). Це рекордове число є 762,000 глядачів в однім дні, котрому близько дорівнює рекордове одноденне число глядачів на Паризькій Світовій Виставі 1900 р., яке було 602,000 душ.

На підставі всіх попередніх цифр і статистик і з огляду на зріст комунікацій та зацікавлення у загальної публики такими справами як вистави, заряд Шікаговської Вистави числить на 50,000,000 до 100,-000,000 відвідувачів на протязі шістьох місяців.

Шікаговська Вистава буде мати щось такого, чого не мала ніяка попередня Вистава: Павільон України!

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,
9300 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill.,

—о—

БАЛТІМОР, МД.

Свято отворення Народного Дому.

Дня 23 березня відбулося в нашій громаді свято, яке надовго залишиться для нас великою памяткою. Це було свято отворення Українського Народного Дому. Сама природа веселилася, бо був на причуд гарний день. В 8 годині вечером галя була вже битком набита. Як піднеслася куртина, наш студент техніки, гром. И. Мармаш, відчитав програму, а по відчитанню розпочалася церемонія отворення галі. Виступив хор, увесь в українських строях, і відспівав американський гимн, під дірігентурою гром. И. Слободяна. Вступне слово виголосив гром. И. Семенків, а по нім хор відспівав стрілецьку пісню „Летіла куля" і „Стелися, барвінку".

Гром. Т. Кащак забрав слово й говорив про народне життя в громаді. Він представив значіння рідної хати, в якій буде своя сила, правда і воля, і в якій наша молодь буде вчитися своєї мови, пізнає свої звичаї та навчиться своєї історії.

Декламацію „Народе нещасний" віддала п. Олена Пісь з таким чуттям, що зворушила всіх до глибини душі. Коби нам більше таких дівчат, то ми були би спокійні за нашу будучність в Америці.

Головний реферат виголосив адвокат Т. Свистун з Филаделфії. Бесідник підкреслив силу організації. Він сказав, що мала, але зорганізована громада може зробити далеко більше від великої, а незорганізованої. Приміром того є балтіморська громада. Тому 18 літ засновано тут Українсько-Американський Клюб і від того часу організаційне життя поступило так далеко, що громада має вже свій власний дім, хоч вороги клали колоди під ноги, хоч треба було переборoти багато перешкод. Бесідник взивав пошанувати той напис, який видніє на домі, а на якім зазначено, що це дім український.

По тій бесіді відспівав хор вязанку українських пісень. Свято закінчив предсідатель П. Мармош, подякувавши тим, що доложимо труду, щоби збудувати нашу національну твердиню. По відспіванню „Ще не вмерла" свято закінчено. Та громадяни оставалися ще довго, бо не могли натішитися, що ми остаточно діждалися своєї хати. Здійснилася мрія нашої громади, бо маємо хату, де можемо самі рядити. І здійсниться згодом і мрія цілого нашого народу, і матимемо свою власну державу, в якій теж будемо самі господарити.

И. Семенків.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN SOCIETY OF WILMINGTON.

Citizens of Wilmington of Ukrainian birth or extraction have made a move to co-ordinate their efforts in behalf of civic enterprises and other matters in which they have a particular interest. With this object in view the Ukrainian Society of Wilmington was formed at a post-Easter meeting held last Sunday in Old Swedes parish building.

An organization of this kind, which, among other things, aims to impress upon its nationals their rights and duties as citizens, should have no difficulty in justifying its existence.

Ukrainians living among us have shown themselves to be law abiding and otherwise having the inherent traits of Americans. They have an interesting and creditable history, which attests their stability and worthiness. They can be helpful in promoting the interests of the city of their adoption. Organized effort should stimulate and bulwark their aims in this respect.

(Evening Journal—
Every Evening, Wilmington, Del., Tuesday, May 2, 1933).

—о—

ASTORIA, L. I.

Some New Social Activities of the Ukrainian Club.

The "Fruitball" given by that newly organized and popular Ukrainian Club of Astoria, "The Ukrainian and American Junior Nationalists" on Sunday, April 30th, 1933, at the Bohemian Hall, 29-19 24th Avenue, Astoria, was a tremendous success. Over 500 persons attended. Every one seemed to enjoy. The elaborate decorations of the hall reminded everyone of an orchard.

Music was presented by our popular president Dan Howrylетz and his well know "Dixie Ramblers". Other Ukrainian clubs throughout the city gave the Club a great support. Among the well known guests were Art James, Leader of the Castle Inn Orchestra on the Delaware Water Gap, and that ever popular Al Mikulski, leader of the Royal Syncopators of the Bronx.

Mr. Dralla donated the flowers for the occasion, and Mrs. Yakimiski and Mrs. Tabaka gave their services by taking charge of the Refreshment Stand.

Among the committee of arrangements who also gave their services were: Mr. Krywen, Mr. Cherewatiuk, Mr. Dralla, Mr. Tabaka, Mr. Yakimiski, and Mr. Wasylik.

This fruitball was the first of its kind to be witnessed by the people of Long Island City. The club was also entertained by the well known tango dancers Ann H. Rudyk and William Senenko, who gave an exhibition that was received with great applause from the audience.

Due to this great and unexpected success the club is planning a bus ride in the near future.

William Senenko.

The Sport Whirl.

JERSEY CITY, N. J.

Another Victory for Chornomorska Sitch A. A.

The fast stepping Chornomorska Sitch Athletic Association of Jersey City continued their strong winning ways on Sunday afternoon when they stepped out to the Ironbound Stadium in Newark and handed the Newark Chornomorska Sitch of that town a 5 to 2 drubbing. This victory marks the fourth straight win for the Jersey City Sitch in as many starts.

The Jersey City Sitch started their onslaught right in the first inning when they sewed up the game by scoring 4 runs.

The Sitch of Newark were held scoreless right up until the sixth inning when they scored one run.

Hook Finn, the ace twirler of the Jersey City Sitch, was on the mound again and turned in one of his best games of the season by limiting the Newark boys to six hits and fanning 14 batters. "Hook" has been pitching great ball to date and this marks his 4th straight victory.

The Jersey City Sitch hit the offerings of Ratushny for a total of 11 hits, including 3 doubles.

Next Sunday the Ukes of Jersey City will endevor to make it 5 wins in a row when they step up to the North St. Oval in Jersey City and meet one of the strongest teams in the county namely the Washington Parks at 3:30.

Yours in sport,
John Koblan, George Tizio.

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(36)

Тепер Іванна зрозуміла, що цей чоловік не хоче їй зробити неприємности. Вона без спротиву дала йому підвести себе з землі й так заніміла, схопивши його руками за шию, коли, побачила, що Скрук з товаришами наближається до неї. Ґрідлі стояв біля дівчини, виставивши за її спину два свої револьвери, щоби боронитися від нападу вовків, чи людей. Та тут вовки звернули свою увагу на групу Скрука й кинулися на них.

Два вовки в той час кинулися на Ґрідлія та на дівчину. Скрук з товаришами відбивалися відважно, вміло та завзято від вовків. Вовки нападали з лютістю й нераз хапали своїми зубами за їх киї, та скоро відлітали геть з розторощеними черепами. Ґрідлі на хвилину забув про власну небезпеку, приглядаючись боротьбі примітивних людей примітивною зброєю з лютими хижаками. Скрукови з товаришами довелося пустити в хід навіть свої камінні ножі.

Ґрідлі, задивившись на той бік, не помітив, як один з вовків був уже готовий кинутися на дівчину. Гримнув стріл і вовк упав на місці. Цей стріл перелякав дівчину й вона знову кинулася в обійми Ґрідлія, дивлячися з жахом і цікавістю на його малі патички, що роблять такий сильний гук і вбивають вовків на місці. Вона тепер уже не знала, що думати про цього чарівника. А разом з тим вона бачила, що він їй не зробить зла.

Та тут знову наблизився ще один вовк. Він кинувся вперед, і знову грянув стріл. Вовк не був убитий, а лише поранений. Він, розлючений і з кривавою піною в роті, кинувся вперед. Зробив величезний скок до Ґрідлія й дівчини, та ще один стріл поклав його на місці. Тимчасом Скрук та його товариші впоралися зі своїми вовками. Вони тепер покищо стояли осторонь та витирали кров, яка сочилася їм з рук і ніг.